

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

The Influence of Causal Factors of Behavior of Demonstration School Students in Bangkok

◆ ไพรพร แสงจันทร์*

อาจารย์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Praiporn Saengchan*

Teacher, Primary Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University,

E-mail: praiporn.sa@ssru.ac.th

◆ เจตน์สฤณี อังศุกาญจนกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Jetsalid Angsukanjanakul

Assistant Professor, Ph.D., Vice Rector for Student Affairs, Suan Sunandha Rajabhat

University, E-mail: jetsalid.an@ssru.ac.th

*Corresponding Author E-mail: praiporn.sa@ssru.ac.th

Received: October 10, 2022; Revised: November 17, 2022; Accepted: December 7, 2022

Abstract

This study on causal factors influencing on behaviors of students of demonstration schools in Bangkok aims to study on administrator's characteristics, teacher's characteristics, student's participation, school's environment, and learning behavior level of students of demonstration schools in Bangkok and casual factors influencing on behaviors of students of demonstration schools in Bangkok. This research was conducted in the form of quantitative research with questionnaire as the research tool. Data were analyzed by using descriptive analytical statistics to find frequency, percentage, mean, and Standard Deviation (S.D.), and structural equation model. The results revealed that behavioral level of students of demonstration schools in Bangkok consisted of 5 variables including administrator's characteristics, teacher's characteristics, student's participation, school's environment, and learning behavior. The overall results of this study revealed that all dimensions were in the highest level. From studying on structural relationship model of casual factors influencing on behaviors of students of demonstration schools in Bangkok, it was found that the model was consistent with empirical data with learning behavior as the final result of the model. It was

found that variable on school environment had direct influence and total influence on learning behavior in the highest level followed by administrator's characteristics and student's participation.

Keywords : Causal Factors, Behavior Students, Demonstration School

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analytical statistics) หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ จากผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน จากการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายของโมเดล พบว่า ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมา คุณลักษณะของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของนักเรียน

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุ, พฤติกรรมนักเรียน, โรงเรียนสาธิต

บทนำ

การศึกษาถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพของคนในชาติ ประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เยอรมัน ต่างให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก และในปัจจุบันสภาวะของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิทยาการ เทคโนโลยี การสื่อสาร ฯลฯ ส่งผลให้โลกเกิดสภาวะไร้พรมแดนทางการสื่อสารขึ้น และที่สำคัญทำให้กรอบแนวคิดทางการศึกษาเปลี่ยนไป จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 (Ministry of Education, 2017) ได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากร ที่มีคุณลักษณะ 3Rs 8Cs (วิจารณ์ พาณิช, 2555) ซึ่งสามารถสร้างขึ้นมาได้ด้วยการใช้วิธีการเรียนการสอนต่างๆ ตามแนวคิดการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หากพิจารณาถึงแนวทางการศึกษาไทย 4.0 ตามแนวคิดลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ วิจารณ์ พาณิช (2555) ยังได้นำเสนอว่าการเรียนการสอนในยุค 4.0

ควรมีลักษณะ 4 แบบ คือ 1) สอนให้น้อยเรียนรู้ให้มาก 2) เรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนโดยตรง 3) ร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และ 4) เรียนรู้เป็นทีมมากกว่าเฉพาะคน และควรปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตามรูปแบบดังกล่าว (นิจสิริห์ แวชาญ, 2560)

จากข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าแนวความคิดการศึกษาไทย 4.0 เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered) ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยประมวลจากประสบการณ์ที่พบเห็นและความรู้ที่มีอยู่เดิมนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลใหม่และประสบการณ์เดิมเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Brandes and Ginnis, 1992) ซึ่งกระบวนการนี้ยังเป็นแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการจัดการศึกษาอื่นๆ อีกหลายรูปแบบ ซึ่งในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวโน้มขยายดังกล่าวจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอน สร้างทักษะที่จำเป็นโดยองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีประกอบด้วย คุณลักษณะของครู คุณลักษณะของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของนักเรียน และสิ่งแวดล้อม ดังเช่นผลการศึกษาของ Yodsalee & Boonsong (2016) พบว่าปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tongluea & Boonsong (2016) พบว่าคุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา และผลการศึกษาของ Khamage (2019) พบว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อของนักศึกษา จากการศึกษาข้างต้น พบว่า การศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในกลุ่มของนักศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงพบช่องว่างของการวิจัยในกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาซึ่งเป็นการเรียนที่เป็นรากฐานสำคัญ จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมนักเรียน ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ประกอบด้วย ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านพื้นที่ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนและประกันคุณภาพ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์โรงเรียนสาธิต จำนวน 523 คน

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูง โดยการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural Models with Latent Variable) ดังนั้นการกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้าขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสมหรือมีจำนวนน้อยเกินไป จะส่งผลให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีความเชื่อมั่นต่ำ เมื่อพิจารณาจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าในโมเดลลิสเรล (LISREL) โดยใช้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 20 คนต่อตัวแปรในการวิจัย 1 ตัวแปร (Schumacker and Lomax, 2010) ในการศึกษาที่มีตัวแปรในการวิจัย 20 ตัวแปรสังเกตได้ จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 400 คนเป็นอย่างน้อย ดังนั้นจึงพิจารณาแจกแบบสอบถามไม่น้อยกว่า 400 ชุด

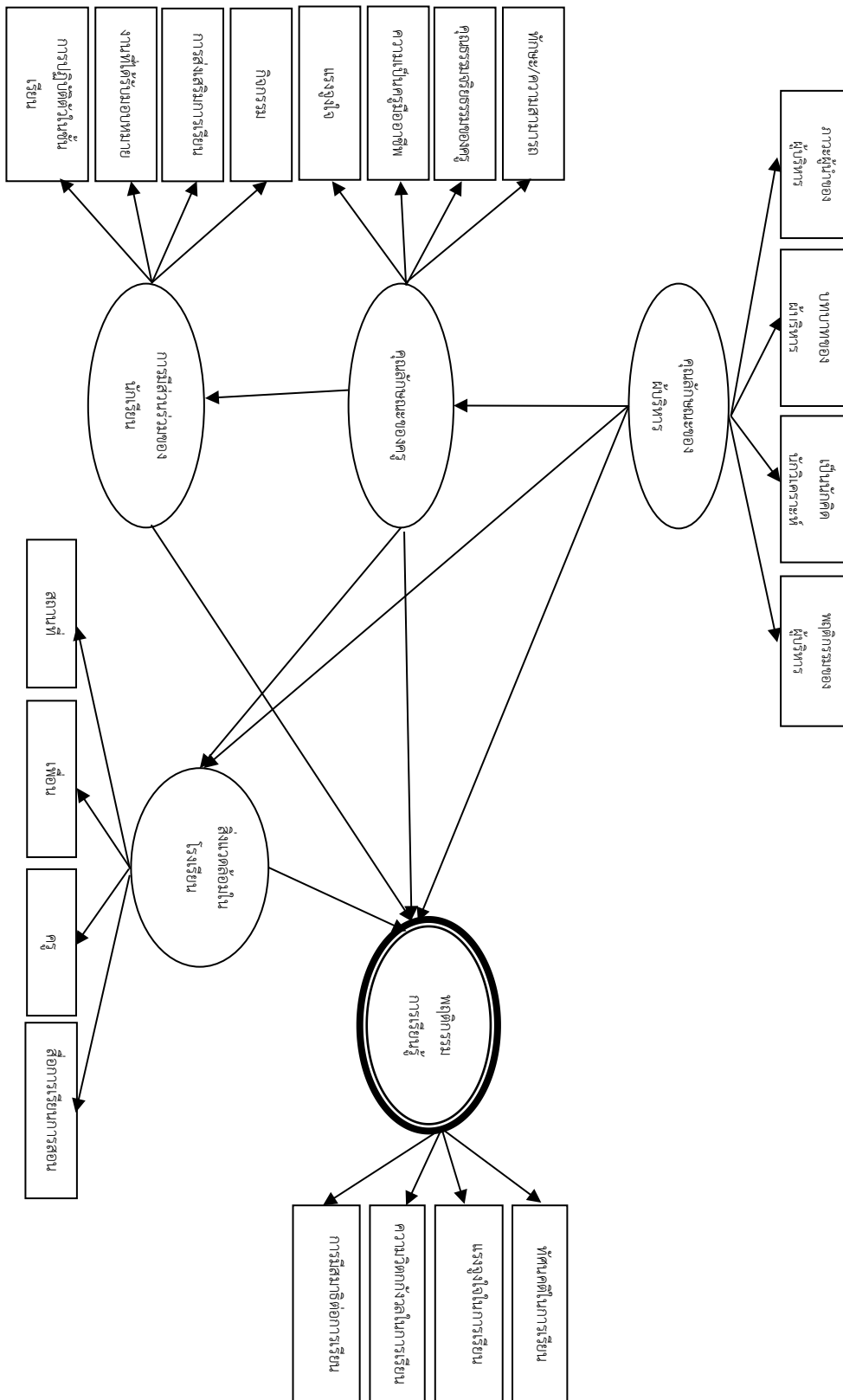
ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ มีเนื้อหา 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 5) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการวิจัยโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วมของนักเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในงานที่ได้รับมอบหมาย การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียน และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตัวในชั้นเรียน

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและทางจิตวิทยาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย สถานที่ ครู เพื่อน และสื่อการเรียนการสอน

คุณลักษณะของครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มีความสามารถและทักษะในด้านการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ สัมกับเป็นบุคลากรในวิชาชีพขั้นสูงมีคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพสมกับความเป็นครู ประกอบด้วย ความเป็นครูมืออาชีพ ทักษะ/ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมของครู และแรงจูงใจ

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง การกระทำโดยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และเกิด ผลลัพธ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บทบาทของผู้บริหาร การเป็นนักคิดนักวิเคราะห์ พฤติกรรมของผู้บริหาร

พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ หมายถึง กริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนสาธิตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ทศนคติในการเรียน ความวิตกกังวล ในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน การมีสมาธิ และต่อการเรียน

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณา และสร้างแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อของการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้สรุปการทบทวนวรรณกรรมใน 2 แนวคิดที่สำคัญของการศึกษาค้นคว้านี้ คือ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้

พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมการณ์เรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการใช้เวลาเรียนรู้จักใช้เวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสม รู้จักแบ่งเวลา ไม่ผัดผ่อนและหลีกเลี่ยงและปฏิบัติงานได้รับมอบหมายทันเวลา (Holtzman, 1965, p. 17) ซึ่งลักษณะนิสัยในการเรียนนั้นจะรวมไปถึง เทคนิคในการ

เรียน และทักษะในการเรียนด้วย และ Weinstein and Mayer (1986, p. 315) ให้ความหมายว่า เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาหาความรู้อย่างไร เช่น การขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ ๆ การสรุปประเด็นสำคัญของสิ่งที่เรียน หรือการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้สิ่งที่เรียนกระจ่างขึ้น จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าพฤติกรรมกรเรียนเป็นการแสดงออกในการปฏิบัติตัวของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนซึ่งสามารถพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ และพฤติกรรมกรเรียนที่พัฒนาด้วยการฝึกฝนและมีประสบการณ์ โดยเฉพาะวิธีการเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นประจำหรือปฏิบัติบ่อยครั้งจะนำไปสู่นิสัยในการเรียนที่ดี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดในการเรียน สำหรับการวิจัยนี้ได้ศึกษาพฤติกรรมกรเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย ทศนคติในการเรียน ความวิตกกังวล ในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นเรื่องสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากด้านสิ่งแวดล้อมนามธรรมส่งผลต่อการเรียนและสมองได้รับการกระตุ้นทำให้สมองมีการพัฒนาทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น หลักทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาที่มีการศึกษาถึงเรื่องพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้ทราบว่ามันนอกเหนือจากลักษณะต่าง ๆ ที่คนได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรมทำให้คนแตกต่างกันแล้วยังมีอิทธิพลอื่นอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้พฤติกรรมของคนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ดี (Dharma, 2002) สำหรับการวิจัยนี้ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย สถานที่ ครู เพื่อน และสื่อการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนและประกันคุณภาพ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์โรงเรียนสาธิต จำนวน 523 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูง โดยการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural Models with Latent Variable) ดังนั้นการกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้าขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสมหรือมีจำนวนน้อยเกินไป จะส่งผลให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีความเชื่อมั่นต่ำ เมื่อพิจารณาจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าในโมเดลลิสเรล (LISREL) โดยใช้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 20 คนต่อตัวแปรในการวิจัย 1 ตัวแปร (Schumacker and Lomax,

2010) ในการศึกษานี้มีตัวแปรในการวิจัย 20 ตัวแปรสังเกตได้ จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 400 คน เป็นอย่างน้อย ดังนั้นจึงพิจารณาแจกแบบสอบถามไม่น้อยกว่า 400 ชุด

ตารางที่ 1 กำหนดสัดส่วนกลุ่มประชากร

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร	จำนวนประชากร (คน)	สัดส่วนของประชากร (ร้อยละ)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	116	26.19	105
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	144	32.51	130
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	28	6.32	25
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	34	7.67	31
โรงเรียนสาธิตละอออุทิศมหาวิทยาลัยสวนดุสิต	121	27.31	109
รวมทั้งสิ้น	431	100	400

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของนักเรียน ส่วนที่ 3 สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่วนที่ 4 คุณลักษณะของครู ส่วนที่ 5 คุณลักษณะของผู้บริหาร และส่วนที่ 6 พฤติกรรมการเรียนรู้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตและอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับรองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยผู้วิจัยนำส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analytical statistics) วิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่ออธิบายคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามและเพื่ออธิบายการบริหารจัดการการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของนักเรียน คุณลักษณะของครู และคุณลักษณะของผู้บริหาร แบบสอบถามเป็นแบบมาตราที่ประมาณค่า 5 ระดับ แปลผลตามเกณฑ์ของเบสต์และคาห์น (Best and. Kahn, 1993)

4.2 แบบจำลองสมการโครงสร้าง พิจารณาจากค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องดังนี้ (Hair et al.,2010) 1) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) 2) ดัชนีวัดความสัมพันธ์ (Relative Fit Index) 3) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Standard Root Mean

Square Residual: Standardize RMR) 4) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) 5) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) 6) ดัชนีวัดความสัมพันธ์ (Relative Fit Index) 7) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) 8) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) 9) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) และ 10) ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-Square: X^2/df)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนและประกันคุณภาพ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์โรงเรียนสาธิต จำนวน 400 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 มีอายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.50 มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีตำแหน่งเป็นอาจารย์โรงเรียนสาธิต จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 80.80

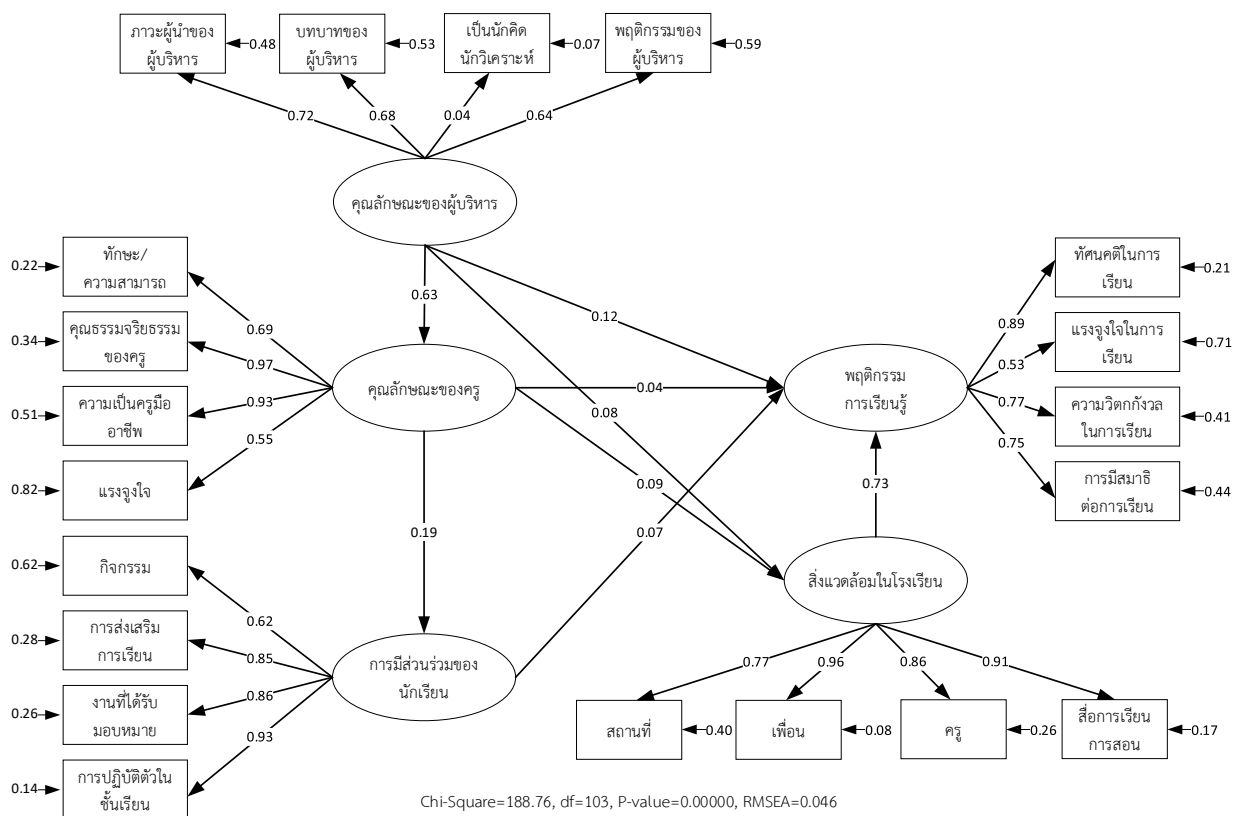
ระดับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

สำหรับการศึกษาระดับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ จากผลการศึกษาระดับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร **ด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียน** ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตัวในชั้นเรียนสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมา กิจกรรม และการส่งเสริมการเรียนรู้เท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 4.79 และงานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.74 ตามลำดับ **ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน** ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถานที่ ครู และเพื่อนสูงสุดเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมา สื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.74 ตามลำดับ **ด้านคุณลักษณะของครู** ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นครูมืออาชีพสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมา ทักษะ/ความสามารถ และแรงจูงใจเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 4.88 และคุณธรรมจริยธรรมของครู มีค่าเฉลี่ย 4.87 ตามลำดับ **ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร** ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมา เป็นนักคิด

นักวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย 4.67 และบทบาทของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 4.65 ตามลำดับ **ด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้** ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะคติในการเรียนสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 รองลงมา แรงจูงใจในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.65 และการมีสมาธิต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.54 ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 8

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น

รายการ	เกณฑ์	ค่าที่คำนวณได้	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	188.76	-
df	-	103	-
p-value	$P > 0.05$	0.00	-
χ^2/df	$\chi^2/df < 2$	1.83	ผ่านเกณฑ์
CFI	ค่าเข้าใกล้ 1.0	0.99	ผ่านเกณฑ์
GFI	ค่าเข้าใกล้ 1.0	0.95	ผ่านเกณฑ์
AGFI	ค่าเข้าใกล้ 1.0	0.91	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	ค่าเข้าใกล้ 0.0	0.046	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 188.76 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} = 0.0$ ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) = 1.83 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) = 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.91 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณ (RMSEA) = 0.046 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกค่า

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	ตัวแปรผล											
	การมีส่วนร่วมของนักเรียน			คุณลักษณะของครู			สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน			พฤติกรรมการเรียนรู้		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การมีส่วนร่วมของนักเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.07	-	0.07
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.73	-	0.73
คุณลักษณะของครู	0.19	-	0.19	-	-	-	0.09	-	-	0.04	0.01	0.05
คุณลักษณะของผู้บริหาร	-	--		0.63	-	0.63	0.08	0.06	0.14	0.12	0.06	0.18

หมายเหตุ: DE คือ อิทธิพลทางตรง; IE คือ อิทธิพลทางอ้อม; TE คือ อิทธิพลรวม

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 5) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนและประกันคุณภาพ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์โรงเรียนสาธิต จำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 30-40 ปี มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี และมีตำแหน่งเป็นอาจารย์โรงเรียนสาธิต

ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของนักเรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน คุณลักษณะของครู คุณลักษณะของผู้บริหาร และพฤติกรรมนักเรียน จากผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน จากการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีพฤติกรรมนักเรียนเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของโมเดล พบว่า ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักเรียนมากที่สุด รองลงมา คุณลักษณะของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tonglua & Boonsong (2016) ได้ศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา พบว่า คุณลักษณะและพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการบริหาร และคุณลักษณะของผู้บริหาร และ Buapong & Chienwattanasook (2021) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของครูและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในระดับมัธยมศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย คุณลักษณะเฉพาะงาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านการนิเทศงาน มีอิทธิพลมากที่สุดต่อผลการปฏิบัติงานของครู และงานวิจัยของ Yodsalee & Boonsong (2016) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านผู้บริหาร มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และงานวิจัยของ Khamage (2019) ได้ศึกษา อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อ่อนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นผลลัพธ์สุดท้ายของโมเดล พบว่า ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมา คุณลักษณะของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนสาธิตควรให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ในด้านของสถานที่ เพื่อน ครู และสื่อการเรียนการสอนมาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ผู้บริหาร โดยพัฒนาให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เป็นนักคิดวิเคราะห์ และผลักดันให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งในด้านของกิจกรรม การส่งเสริมการเรียน และการปฏิบัติตัวในชั้นเรียน

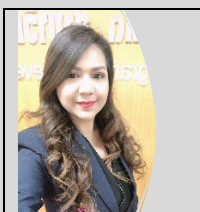
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การมีส่วนร่วมของนักเรียนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ ในปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนเพิ่มขึ้น

รายการอ้างอิง

- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Brandes, D., & Ginnis, P. (1992). *The student-centred school*. Herts: Simon and Schuster.
- Buapong, P. & Chienwattanasook, K. (2021). Teachers Leadership and Work Environment That Influence the Effectiveness of Teachers Performance in Secondary School Level. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*, 8(1), 50-62.
- Dharma, M. (2002). *Student's satisfaction towards Burapha University's environment Sa Kaeo Information Campus*. Master's Thesis, Burapha University.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). Pearson: New York.

- Holtzman, H. W. (1965). *Survey of study habits and attitudes*. New York: The Psychology Corporation.
- Khamage, M. (2019). Environmental Influence of Contributing Learning for Development of Tertiary Students'. . *Journal of Yanasangvorn Research Institute*, 10(1), 192-200.
- Ministry of Education. (2017). *The National education plan B.E. 2560-2579 (2017-2036)*. Office of the Education Council, Ministry of Education.
- Panich, V. (2012). *Ways to create learning for students in the 21st*. Bangkok : Sodsri-Saritwong Foundation.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (3rd ed.). New York, NY: Routledge.
- Tonglua, S. & Boonsong, K. (2016). Characteristics and Administrative Behaviors of School Administrators Affecting Culture Quality of Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(3), 1055-1068.
- Waewchan, N. (2017). Interior Architectural Student's Learning Behavior: Case Study of the KMITL's Interior Architecture Curriculum. *Journal of the Faculty of Architecture King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang*, 25(19), 107-123.
- Weinstein, C. & Mayer, R. (1986). *The Teaching of Learning Strategies*. In: Wittrock, M., Ed., *Handbook of Research on Teaching*, Macmillan, New York, 315-327.
- Yodsalee, C. & Boonsong, K. (2016). Factors Affecting Learning Achievement of Students in Schools under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 1208-1221.

Praiporn Saengchan
Teacher, Primary Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University

Jetsalid Angsukanjanakul
Assistant Professor, Ph.D., Vice Rector for Student Affairs, Suan Sunandha Rajabhat University

